

Verwerking van beledigingen en complimenten

CIW- Eindwerkstuk

Auteur
Marita Vaes

Studentnummer
4270401

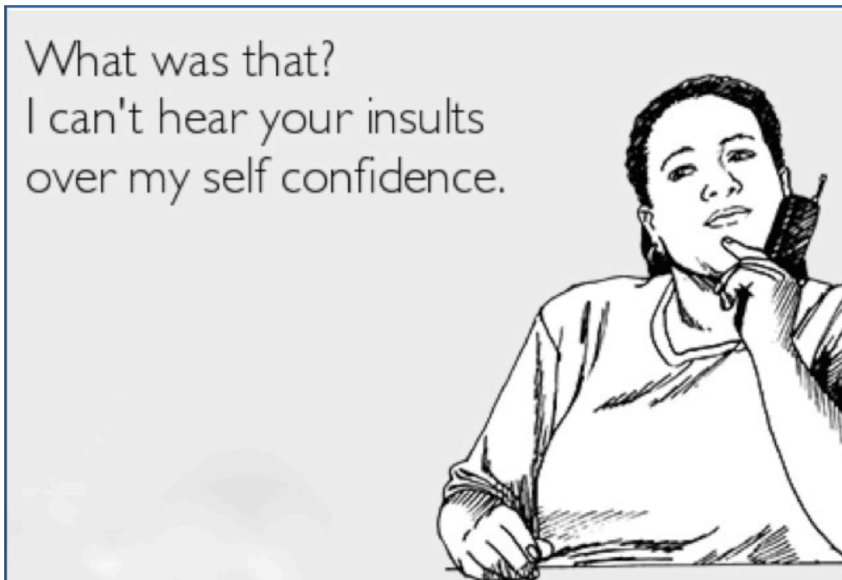
Datum
Februari 2017

Begeleider
dr. Marijn Struiksmā

Universiteit Utrecht

Faculteit Geestes-
wetenschappen

Bachelor
Communicatie- en
Informatie-
wetenschappen

Een kwantitatief onderzoek naar
de invloed van zelfvertrouwen
op de prestatie in een
emotionele Stroop-taak

Samenvatting

Met behulp van de emotionele Stroop-taak (EST) is er binnen dit onderzoek gekeken naar de verwerking van sociaal-evaluatieve woorden (complimenten, neutrale woorden en beledigingen) bij vrouwen met hoge en lage zelfverzekerdheid. Dit onderzoek vormt een vervolgstudie op eerder onderzoek van De Mulder, Struiksma en Van Berkum (in voorbereiding) en wordt dit keer uitgevoerd in een gemixt design. Binnen dit gemixte design werden stimuli in zinscontext aangeboden en werd er gevarieerd met perspectief waarbij de zin op de participant zelf of op een ander (random) persoon gericht was. Daarbij is er ingezoomd op de mogelijke invloed van zelfvertrouwen, omdat dit naar verwachting een positieve invloed kan hebben op de snelheid van antwoorden op een EST bij zelfverzekerde mensen. Verwacht werd dat er ook binnen een gemixt design (net zoals bij een geblokt design) een emotioneel Stroop effect zichtbaar zou zijn, waarbij niet-positieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli. Dit bleek het geval. Daarnaast werd er geen verschil gevonden op perspectief en de analyse van de invloed van zelfvertrouwen wees uit dat er geen significant verschil was tussen de hoog en laag zelfverzekerde mensen. Wel bleken de hoog zelfverzekerde participanten sneller te reageren op beledigingen die op henzelf gericht waren, dan op beledigingen op een ander persoon gericht. Deze interactie biedt een reden om de mogelijke verklarende werking van zelfvertrouwen op EST effecten en de variatie op perspectief verder te onderzoeken.

Sleutelwoorden: taalverwerking, sociaal-evaluatieve woorden, zelfvertrouwen, emotionele Stroop-taak.

Inhoudsopgave

<u>SAMENVATTING</u>	<u>2</u>
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>3</u>
<u>1. INLEIDING</u>	<u>4</u>
1.1 UITBREIDING OP EERDER ONDERZOEK	5
1.1.1 GEMIXT VERSUS GEBLOKT DESIGN	6
1.2 DE INVLOED VAN PERSOONSKENMERKEN OP EEN EMOTIONELE STROOP-TAAK	7
1.2.1 DE INVLOED VAN ZELFVERTROUWEN OP EEN EMOTIONELE STROOP-TAAK	8
1.3 DE ONDERZOEKSVRAAG EN HYPOTHESEN	9
<u>2. METHODE</u>	<u>11</u>
2.1 PARTICIPANTEN	11
2.2 MATERIAAL EN DESIGN	11
2.3 PROCEDURE	12
2.5 DATA-ANALYSE	13
<u>3. RESULTATEN</u>	<u>14</u>
3.1 RSE VRAGENLIJST	14
3.2 PRESTATIES OP DE EMOTIONELE STROOP-TAAK	14
<u>4. CONCLUSIE EN DISCUSSIE</u>	<u>17</u>
<u>5. REFERENTIES</u>	<u>21</u>
<u>6. BIJLAGEN</u>	<u>23</u>
6.1 STIMULI VOOR EXPERIMENT	23
6.2 EXIT-VRAGENLIJST	23
6.3 ROSENBERG SELF-ESTEEM SCALE	25
6.4 DEELNEMERSVERKLARING	25

1. Inleiding

“Marita is een sukkel”

Is dat even schrikken, zo'n ongewone opening van een eindwerkstuk. Voel je je nu aangesproken omdat je ook Marita heet of schrik je van deze belediging naar haar? Of doet het je eigenlijk niet zo veel omdat je geen Marita's kent? Of ben jij iemand die zich niet zoveel van beledigingen aantrekt? Dit zijn allemaal interessante en relevante vragen die betrekking hebben op de verwerking van beledigingen en complimenten.

In 1935 kwam J.R. Stroop met een taak waarbij men de kleur van een kleurwoord, bijvoorbeeld de kleur van het woord 'groen' in het rood geprint moest benoemen (Stroop, 1935). Dit paradigma van Stroop is veel gebruikt voor verder onderzoek. Dit kwam mede doordat Stroop bemerkte dat de reactietijd afnam wanneer het woord en de kleur congruent waren (Richards, French, Johnson, Naparstek & Williams, 1992; McKenna & Sharma, 1995). In de incongruente conditie werd de reactietijd langer waaruit bleek dat men het lastiger vond antwoord te geven wanneer het woord en de kleur niet overeen kwamen.

Ondanks dat de woorden in de taak irrelevant zouden zijn voor het benoemen van de kleur van het woord, blijkt uit verschillend onderzoek dat de betekenis van de woorden onbewust wel degelijk van belang is (McKenna & Sharma, 1995). De taak die gebruikt wordt om de verwerking van emotionele woorden te onderzoeken, heet de emotionele Stroop-taak (EST) (Gootjes, Coppens, Zwaan, Franken & Van Strien, 2011). Het principe van deze taak is hetzelfde als bij de klassieke Stroop-taak van J. R. Stroop, maar in tegenstelling tot de klassieke Stroop-taak staan er dit keer emotioneel geladen woorden op de plek waar anders de kleurwoorden zoals 'groen' stonden. Net zoals bij een klassieke Stroop-taak, wordt een participant bij een EST gevraagd om de fysieke kleur van deze woorden te benoemen, door bijvoorbeeld een knop in te drukken of de kleur hardop te zeggen (Richards et al., 1992; McKenna & Sharma, 1995; De Mulder et al., in voorbereiding). Deze woorden waarop de participant moet reageren, zijn emotioneel geladen of neutraal waarbij de emotionele woorden positief dan wel negatief zijn. Verschillende onderzoeken wezen uit dat woorden met een negatieve lading de reactietijd van mensen aanzienlijk kan vertragen op een EST (Macleod, 1991; Richards

et al., 1992; McKenna & Sharma, 1995; Bertels, Kolinsky, Pietrons & Morais, 2011; Gootjes et al., 2011; De Mulder et al., in voorbereiding). Dit komt mede doordat woorden met een negatieve lading ‘gevlagd’ (*negative flag*) worden door het brein en daardoor als belangrijker beschouwd worden (De Mulder et al., in voorbereiding). Dit mechanisme wordt veroorzaakt doordat emotie signaleert wanneer iets voor jou persoonlijk prioriteit heeft en daardoor aandacht verdient (Van Berkum, 2016). Het verwerkingsproces van negatieve en positieve stimuli is niet gelijk, er wordt namelijk meer tijd besteed aan de negatieve woorden dan aan de positieve woorden (De Mulder et al., in voorbereiding). Het eerdergenoemde voorbeeld zou binnen een EST er als volgt uitzien: “Marita is een **sukkel**”. Het juiste antwoord zou hier zijn: ‘groen’, omdat het emotioneel gekleurde woord in groene letters getypt staat. Omdat dit een negatief woord betreft wordt hierbij voorspeld dat de verwerking hiervan langer zal duren dan bijvoorbeeld “Marita is **lief**”.

1.1 Uitbreiding op eerder onderzoek

Deze studie vormt een vervolgstudie op eerder onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding). De Mulder et al. onderzochten het EST effect in twee experimenten. In het eerste experiment gebruikten zij neutrale, negatieve en positieve woorden in sociaal-evaluatieve en non-evaluatieve context. Dat wil zeggen dat de onderzoekers woorden gebruikten die iemand persoonlijk raakten of niet. Woorden die iemand persoonlijk kunnen raken zijn bijvoorbeeld complimenten en beledigingen. Eerder onderzoek wees uit dat persoonlijk relevante woorden binnen een EST invloed hebben op de reactietijd van een participant. Studies van Dagleish (1995) en Gronau, Cohen en Ben-Shakhar (2003) wezen uit dat niet alleen negatieve persoonlijk relevante woorden langzamer verwerkt werden, maar ook zelfs de positieve persoonlijk relevante woorden. Ondanks dat dit positieve woorden waren, werden deze ook langzamer verwerkt. Dit betekent dat persoonlijke relevantie in het geval van positieve en negatieve woorden zorgt voor een prioriteit in verwerking (De Mulder et al., in voorbereiding). Omdat eerder onderzoek nog niet had uitgewezen in hoeverre deze combinatie van woordtype (positief, neutraal en negatief) en persoonlijke relevantie het verwerkingsproces beïnvloed, zochten De Mulder et al. (in voorbereiding) dit uit. Uit hun eerste experiment

bleek dat de non-evaluatieve woorden een Stroop effect lieten zien waarbij de negatieve woorden langzamer verwerkt werden dan de positieve en neutrale woorden. Hierbij is geen significant verschil tussen de positieve en neutrale woorden. Opmerkelijk waren de resultaten van de sociaal-evaluatieve (dus persoonlijke) woorden. Hierbij werden wederom de negatieve woorden langzamer verwerkt dan de positieve woorden, maar verschilden de neutrale woorden niet significant van de negatieve woorden. Alle niet-positieve woorden binnen de sociaal-evaluatieve versie van de Stroop taak leidden, ongeacht de persoonlijke relevantie, tot vertraging in het verwerkingsproces (De Mulder et al., in voorbereiding, p.8).

Het tweede experiment van De Mulder et al. (in voorbereiding) gaat verder in op de dimensie van persoonlijke relevantie van de sociaal-evaluatieve woorden. Deze keer werden zinnen gebruikt die op de participant zelf gericht waren (de eigen naam) of op een ander (random) persoon. Op deze manier wordt de participant gedwongen na te denken over de persoonlijke relevantie van de gegeven informatie (De Mulder et al., in voorbereiding). Dit nadenken gaat gepaard met een (eenvoudige) schets/beeld maken van de situatie, ook wel situatiemodel genoemd (Zwaan & Rapp, 2006). De onderzoekers boden de emotionele woorden aan in zinscontext, wat stimulerend is voor het maken van een situatiemodel. Op deze manier krijgt de participant meer informatie tot zich dan bij enkel losse woorden. Een volledig en uitgebreid situatiemodel zal bij een korte zin (zoals gebruikt in het experiment) niet ontstaan, maar daarentegen zal de participant wel beter in staat zijn te bepalen of de gegeven informatie betrekking heeft op hem/haar zelf of op een ander persoon. De Mulder et al. (in voorbereiding) vonden wederom een hoofdeffect op woordtype waarbij de beledigingen en neutrale woorden niet significant van elkaar verschilden en langzamer verwerkt werden dan de complimenten.

1.1.1 Gemixt versus geblokt design

Beide experimenten van De Mulder et al. (in voorbereiding) hadden een geblokt design, waarbij woorden in een bepaalde emotionele groep (positief, negatief of neutraal) in één blok per conditie achter elkaar getoond worden. Deze manier van presenteren kent een constante woordvalentie waardoor de stemming binnen een bepaald blok kan versterken. Hierdoor wordt de kans op stemmingsmanipulatie, waarbij er een

versterking van een bepaalde stemming plaatsvindt, groter (Richards et al., 1992). Een gemixt design kan deze stemmingsmanipulatie opheffen doordat de verschillende stimuli (met verschillende valenties) door elkaar aangeboden worden. Ook de aanwezigheid van het zogeheten *carry-over effect* wordt verkleind met het gebruik van een gemixt design (Bertels et al., 2011). Het carry-over effect verklaart dat een (emotionele) stimulus niet alleen de huidige reactietijd, maar ook die van de volgende (neutrale) stimulus beïnvloedt. Wanneer bijvoorbeeld het negatieve woord *lelijk* aangeboden wordt, kan deze emotionele alarmering zorgen voor vertraging van de stimulusverwerking van het woord zelf, maar ook van het woord wat daarop volgt. Omdat de beïnvloeding van de ene op de andere stimulus groter kan zijn binnen een geblokt design dan bij een gemixt design (Richards et al., 1992), is het van belang om het experiment van De Mulder et al. (in voorbereiding) ook in een gemixt design uit te voeren.

1.2 De invloed van persoonskenmerken op een emotionele Stroop-taak

Mensen beschikken over een zeer divers palet aan persoonskenmerken en dat zorgt ervoor dat wij unieke personen zijn. Of deze persoonskenmerken enkel in onze gedragingen terug te zien zijn, is de vraag. Wellicht bepalen onze persoonskenmerken ook op basaal niveau hoe wij reageren. Wanneer dit het geval zou zijn, zouden we in onze basale, automatische processen van elkaar kunnen verschillen door verschillende combinaties van persoonskenmerken. Deze verschillen op basaal niveau zouden geanalyseerd kunnen worden door prestaties op een EST taak te vergelijken. Bij een EST zijn automatische processen die onbewust plaatsvinden in werking en daarom wordt er veel onderzoek gedaan naar de combinatie van een EST met verschillende persoonskenmerken. Zo wordt de invloed van angstigheid vaak onderzocht in deze combinatie met de EST (Richards et al., 1992; Brosschot, De Ruiter & Kindt, 1999; Taake, Jaspers-Fayer & Liotti, 2008). Uit verschillende onderzoeken komt naar voren dat mensen die volgens de State-Trait Anxiety Inventory (STAI) hoog angstig zijn, langzamer zijn in het verwerken van negatieve stimuli dan laag angstige mensen (Richards et al., 1992; De Mulder et al., in voorbereiding). Hoog angstige mensen trekken zich meer aan van de negatieve stimuli en zijn daarom langzamer in het uitvoeren van de EST bij deze

stimuli dan laag angstige mensen. De Mulder et al. (in voorbereiding) combineerden hun onderzoek naar verwerking van sociaal-evaluatieve woorden ook met deze persoonseigenschap en vonden dat angstige mensen langzamer waren bij de zelf-gerichte dan ander-gerichte woorden en ook langzamer dan de groep weinig angstige mensen. Dit suggereert dat de angstige mensen meer tijd nodig hebben bij verwerking wanneer de stimulus zelf-gericht is dan ander-gericht in sociale context (De Mulder et al., in voorbereiding).

1.2.1 De invloed van zelfvertrouwen op een emotionele Stroop-taak

Naast angstigheid zijn er nog veel andere kenmerken die een persoon kunnen karakteriseren en wellicht daarom ook de prestatie op de EST kunnen beïnvloeden. Een ander persoonskenmerk dat mogelijk interessante resultaten kan opleveren is zelfvertrouwen. Onder zelfvertrouwen wordt verstaan: de overtuiging dat men een persoon van waarde is in een wereld van betekenis (Pyszczynski, Solomon & Greenberg, 2003, p.22). Zelfvertrouwen zal naar verwachting in combinatie met een taak waarin sociaal-evaluatieve woorden gebruikt worden, precies het tegenovergestelde effect geven in vergelijking met het onderzoek in combinatie met angstigheid (Rector & Roger, 1997). Mensen die erg zelfverzekerd zijn zullen zich mogelijk juist minder aantrekken van beledigingen die zij aangeboden krijgen in de EST in tegenstelling tot laag zelfverzekerde mensen. Rector en Roger (1997) deden onderzoek naar de invloed van zelfvertrouwen op het stresslevel van participanten tijdens een Stroop-taak. In dit onderzoek werd zelfverzekertheid gemanipuleerd door mensen persoonlijke feedback te geven, alvorens zij aan de Stroop-taak begonnen. Deze feedback kende twee condities: positieve feedback die moet zorgen voor hoog zelfvertrouwen en neutrale feedback die moet zorgen voor lager zelfvertrouwen. Daarnaast werd de helft van de participanten verteld dat hun prestatie op de Stroop-taak beoordeeld zou worden op tijd en nauwkeurigheid. Dit zorgde naar verwachting voor meer stress. Rector en Roger (1997) vonden uiteindelijk dat de (gemanipuleerde) zelfverzekertheid zorgde voor stressverlaging tijdens de Stroop-taak en dit bevorderde de snelheid van reageren bij de participant. De hoog zelfverzekerde mensen presteerden uiteindelijk op alle condities beter, dus sneller. Dit experiment testte de invloed van gemanipuleerd zelfvertrouwen

op een klassieke Stroop-taak. In het huidige onderzoek wordt onderzocht of niet-gemanipuleerd zelfvertrouwen ook invloed zou kunnen hebben op de reactiesnelheid. Daarnaast zal dit onderzoek naar verwachting andere resultaten opleveren, omdat de invloed van zelfvertrouwen dit keer in combinatie met een EST getest wordt. Rector en Roger (1997) vonden een verbetering van snelheid op alle condities op de 'standaard' Stroop-taak bij zelfverzekerde mensen. De woorden in die taak waren echter kleurwoorden (zoals rood, groen en blauw) en hadden dus geen persoonlijke relevantie voor de participant. Of zelfvertrouwen ook invloed heeft op het basale automatische verwerkingsproces wanneer de tekst persoonlijk relevant is, zal dit onderzoek moeten uitwijzen. Naar verwachting zal zelfvertrouwen enkel op beledigingen een zichtbaar effect hebben, omdat de hoog zelfverzekerde mensen op die conditie voordeel hebben van hun eigenschap. De beledigingen doen hen naar verwachting minder en worden daarom sneller verwerkt. Zelfverzekertheid zal dit keer niet gemanipuleerd worden, maar door middel van een vragenlijst na het experiment gemeten worden.

1.3 De onderzoeksvraag en hypothesen

Omdat dit een vervolgonderzoek is op de studie van De Mulder et al. (in voorbereiding) is er logischerwijs interesse in de eventuele EST effecten van het nieuw toegepaste design. Of het gemixte design dezelfde resultaten zal opleveren zal dit onderzoek uitwijzen. Naar verwachting zullen dezelfde resultaten naar voren komen, wat inhoudt dat niet-positieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli. Doordat eventuele versterkende effecten (zoals het carry-over effect) van een stemmingsmanipulatie binnen dit design wegvallen, wordt er verwacht dat de emotionele Stroop effecten gematigder zullen voorkomen in tegenstelling tot het eerdere onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding). Alvorens de onderzoeksvraag van dit onderzoek beantwoord zal worden, zal daarom eerst aandacht besteed worden aan de EST effecten die mogelijk beïnvloed zijn door het nieuwe design.

Binnen dit huidige onderzoek ligt de focus op de invloed van het persoonskenmerk zelfvertrouwen en vanuit daar is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: "Wat is de invloed van het persoonskenmerk *zelfvertrouwen* op eventuele verschillen in de waargenomen EST effecten?"

De hypothesen die met betrekking tot deze vraag geformuleerd zijn:

Hypothese 1a: mensen met laag zelfvertrouwen zullen een EST effect laten zien waarbij niet-positieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli.

Hypothese 1b: mensen met hoog zelfvertrouwen zullen hetzelfde EST effect laten zien waarbij niet-positieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli, maar dan in verzwakte mate.

Mensen met hoog zelfvertrouwen zullen naar verwachting door hun zelfverzekerdheid op de beledigingen conditie beter presteren op de EST dan mensen met laag zelfvertrouwen. Dit komt doordat zij zich zelfverzekerd en goed voelen en daardoor minder geraakt zullen worden door de beledigingen. Het emotionele Stroop effect waarbij negatieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli, zal naar verwachting niet wegvallen. De beledigingen zullen sneller, maar niet sneller dan positieve stimuli verwerkt worden. Naar verwachting zullen de neutrale woorden meegaan met de negatieve woorden door hun nog onduidelijke karakter. In een context met negatieve en positieve sociaal-evaluatieve woorden, kan het voor een participant verwarrend zijn of een neutraal woord als *studente* op een positieve of negatieve manier bedoeld is (De Mulder et al, in voorbereiding). Deze verwarring zorgt voor vergrote aandacht bij de neutrale woorden en zal daardoor, samen met de negatieve woorden, voor vertraging zorgen ten opzichte van de positieve woorden. De laag zelfverzekerde groep zal naar verwachting geen positief effect ondervinden van hun persoonskenmerk. Dit zal daarom leiden tot hetzelfde EST effect als eerder genoemd, maar niet in verzwakte mate. Het effect van perspectief zal hier naar verwachting geen invloed op hebben. In eerder onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding) kon geen verschil aangetoond worden op de verschillende perspectief condities. Dat is wederom de verwachting omdat er geen maatregelen getroffen zijn ter eventuele verbetering.

2. Methode

2.1 Participanten

39 Nederlandse vrouwen deden mee aan het onderzoek. Deze vrouwen hebben zich ingeschreven via Utrecht Institute of Linguistics OTS experimenten en kregen hiervoor acht euro compensatie. Alle participanten zijn rechtshandig, niet kleurenblind en niet dyslectisch. Er is gekozen voor een groep vrouwen die enkel rechtshandig zijn om eventuele voordelen van links-/rechtshandigheid te ondermijnen. De leeftijd ligt tussen 18 en 27 jaar ($M = 20,9$ jaar, $SD = 2,4$). De reden om alleen vrouwen te selecteren voor dit experiment is vooral praktisch. Veel complimenten en beledigingen zijn op vrouwen gericht en daarom niet geschikt voor mannen. Neem bijvoorbeeld de woorden *schoonheid* en *trut*. Deze woorden zal men niet zo snel gebruiken om een man te complimenteren of beledigen.

2.2 Materiaal en design

In het experiment werden neutrale woorden, beledigingen en complimenten gebruikt. Deze woorden zijn eerder getest door De Mulder et al. (in voorbereiding) en omdat dit een vervolgstudie is op dat onderzoek werd dezelfde lijst aan woorden gebruikt. Het betreft 12 neutrale woorden (zoals *rechtshandig*, *studente*), 12 beledigingen (zoals *lelijk*, *verschrikkelijk*) en 12 complimenten (zoals *schoonheid*, *indrukwekkend*). De gehele woordenlijst is te vinden in bijlage 6.1. De woorden zijn in korte zinnen geplaatst van drie of vier woorden. De zin begon telkens met de naam van de participant zelf of de naam van een fictief persoon. Bijvoorbeeld: 'Marita is een studente' en 'Leonie is een schoonheid'. De naam van de andere fictieve persoon was in alle gevallen van dezelfde lengte als de naam van de participant. De sociale-evaluatieve woorden stonden altijd aan het einde van de zin en waren in kleur getypt (rood, groen, blauw of geel). De andere woorden waren wit en de achtergrond waartegen de zinnen werden gepresenteerd zwart.

Alle participanten kregen 288 trials te zien. De 36 woorden (12 neutraal, 12 complimenten en 12 beledigingen) werden allemaal in vier verschillende kleuren getoond (rood, groen, blauw en geel) en allemaal één keer gericht op de participant zelf en één keer gericht op de fictieve andere persoon ($36 \times 4 \times 2 = 288$ trials).

Het zelfvertrouwen van de participanten werd door middel van de Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE) gemeten (Rosenberg, 1965). Deze vragenlijst bevat 10 stellingen die men op een 4-punt Likertschaal moet beoordelen (zie bijlage 6.3). Deze schaal bevat de antwoordopties: helemaal niet mee eens, niet mee eens, mee eens en helemaal mee eens. Een van de stellingen is bijvoorbeeld: 'Ik sta positief tegenover mezelf'. Op basis van de scores op de RSE vragenlijst zijn de participanten ingedeeld in twee verschillende condities: laag of hoog zelfvertrouwen. Vervolgens is het design van experiment als volgt vormgegeven: $3 \times 2 \times 2$. Waarbij de verschillende stimuli (3: neutraal, complimenten en beledigingen), de aanspreekvorm (2: op zichzelf en op de ander gericht) en het zelfvertrouwen (2: hoog of laag) tot de onafhankelijke variabelen behoren. Hoe de participanten scoren op de EST en eventueel ook op de exit-vragenlijst betreffen de afhankelijke variabelen (zie bijlage 6.2 voor de exit-vragenlijst).

2.3 Procedure

Het experiment werd afgenomen in kelder 10 op Janskerkhof 13 te Utrecht. Drie dagen hebben de verschillende proefleiders in dit lab het experiment afgenomen, waarbij ongeveer 14 proefpersonen per dag in sets van twee aan het experiment deelnamen.

Alvorens de start van het experiment werd expliciet benadrukt dat de participant te allen tijde kon stoppen met het experiment, ook zonder hiervoor een reden te hebben. Er werd hierbij gewaarschuwd voor eventuele onprettige stimuli tijdens het experiment en de participant werd gevraagd een deelnemersverklaring te ondertekenen waarin dit nogmaals benadrukt werd (zie bijlage 6.4 voor de deelnemersverklaring). De participant werd na deze waarschuwing gevraagd plaats te nemen in de testcabine en daar kreeg zij verdere instructies. Op het computerscherm volgde de instructie waarin duidelijk werd gemaakt dat de zinnen woord-voor-woord op de computer zouden verschijnen, waarbij telkens het laatste woord gekleurd zou zijn. Wanneer dit laatste woord verscheen, moest de participant zo snel mogelijk de juiste knop indrukken. De vier verschillende knoppen

bevonden zich op een standaard QWERTY toetsenbord, waarbij de twee knoppen rechts en links van de spatiebalk gebruikt werden. Op dit toetsenbord lag een briefje met daarop de vier kleuren geschreven. Beide testcabines hadden een tegenovergestelde kleurvolgorde op het toetsenbord om eventuele voordelen van het gebruik van de rechterhand (bijvoorbeeld het sneller drukken op rechter toetsen, veroorzaakt door behendigheid) te ondermijnen. Wanneer dit duidelijk was voor de participant begon de proefsessie. Als de proefsessie goed verlopen was (de participant had in de twee sets van 16 trials telkens minstens 12 goed) en de participant had geen vragen meer, begon het experiment.

Na het uitvoeren van het experiment werd de participant gevraagd enkele vragenlijsten in te vullen, waaronder een exit-vragenlijst, de STAI (angstigheid), RSE (zelfvertrouwen), NEO-ffi (extraversie), AMES (empathie), MAAS (mindfulness) en LOT-R (optimisme). Voor dit specifieke onderzoek worden enkel de RSE vragenlijst over zelfvertrouwen en de exit-vragenlijst meegenomen in de analyses. Wanneer de participant klaar was met invullen van alle vragenlijsten werd zij vriendelijk bedankt en werd de compensatie overhandigd.

2.5 Data-analyse

Nadat het experiment afgenomen was zijn alle afzonderlijke datafiles van alle participanten samengevoegd. In deze datafile zijn de fout beantwoorde stimuli verwijderd omdat de reactietijden hiervan niet meegenomen worden in de data-analyse. 96,76% van alle trials waren correct beantwoord en bleven daarom over voor de analyse. Ook is één participant uitgesloten van het experiment omdat zij aangaf synesthesie te hebben. Synesthesie is een vermenging van zintuigen die dusdanig sterk is dat bijvoorbeeld kleuren geproefd worden of geluiden gezien, en kan daarom invloed hebben gehad op het experiment. In de volgende sectie zullen de analyse van de RSE-vragenlijst, de Repeated Measures ANOVA en gevonden resultaten besproken worden.

3. Resultaten

3.1 RSE Vragenlijst

In dit onderzoek wordt gekeken naar de mogelijke invloed van zelfvertrouwen op de prestatie op de EST. Om te kijken hoe zelfverzekerd iemand was, is aan het eind van het experiment de Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE) vragenlijst afgenomen. Deze vragenlijst bleek ook in dit onderzoek betrouwbaar ($\alpha=0.88$). Met een mediaan-split op de resultaten zijn de participanten ingedeeld op hoog en laag zelfvertrouwen. De range van de scores is van 15 tot 35 (op een schaal van 10-40) en de mediaanscore onder alle participanten bleek 26. Vier participanten scoorden precies deze score en worden daarom niet meegenomen in het onderzoek. De groep die lager scoorde dan de mediaan, dus tot en met een score van 25 wordt onder 'laag zelfvertrouwen' geschaald ($n=16$). De groep die hoger scoorde dan de mediaan, dus 27 en hoger wordt onder 'hoog zelfvertrouwen' geschaald ($n=18$).

3.2 Prestaties op de emotionele Stroop-taak

Een Repeated Measures ANOVA werd uitgevoerd met woordtype (3 levels: complimenten, neutraal en beledigingen) en perspectief (2 levels: zelf- en andergericht) als binnen proefpersoon factoren. Deze analyse toont een significant hoofdeffect van woordtype ($F(2,64)=5,90$, $p=0.004$). Een post-hoc Bonferroni t-test wees uit dat participanten de kleur van de complimenten significant sneller benoemden dan de neutrale woorden ($t(33)=2.88$, $p=0.021$) en beledigingen ($t(33)=3.20$, $p=0.009$). Tussen de neutrale woorden en beledigingen was geen significant verschil ($t(33)=0.01$, $p=1.00$). De gemiddelde reactietijden per woordtype staan in tabel 1. De Repeated Measures ANOVA toonde op perspectief geen significant verschil aan ($F(1,32)=0.40$, $p=0.53$), waaruit blijkt dat er de twee perspectieven niet dermate van elkaar verschilden dat deze zichtbare invloed hadden op de EST effecten. Figuur 1 toont een samenvatting van het hoofdeffect van woordtype, waarbij complimenten ongeacht het perspectief sneller verwerkt worden.

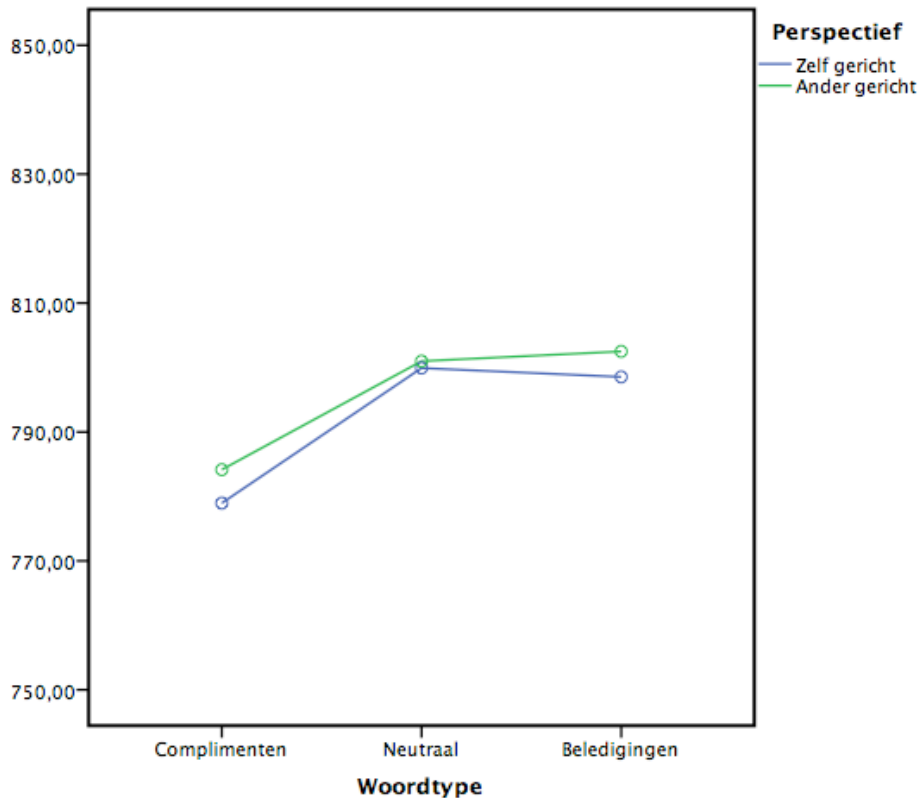
Tabel 1.

Gemiddelde reactietijden en standaarddeviaties voor drie woordtypen uitgesplitst op niveau van richting van aanspreken (zelf of ander) en zelfverzekerdheid (laag of hoog) in milliseconden (n = aantal waarnemingen).

Woordtype	Perspectief	Laag zelfverzekerd (n=16)	Hoog zelfverzekerd (n=18)	Totaal (n=34)
Complimenten	Zelf-gericht	785,71 (24,46)	772.22 (22.86)	
	Ander-gericht	797.14 (23.31)	771.17 (21.98)	
<i>Totaal</i>				<i>781.56 (15.49)</i>
Neutraal	Zelf-gericht	809.89 (24.92)	789.94 (23.49)	
	Ander-gericht	831.48 (26.61)	770.48 (25.09)	
<i>Totaal</i>				<i>800.45 (16.94)</i>
Beledigingen	Zelf-gericht	818.93 (23.20)	778.15 (21.88)	
	Ander-gericht	803.25 (23.49)	801.75 (22.15)	
<i>Totaal</i>				<i>800.52 (15.53)</i>

Figuur 1.

Gemiddelde reactietijden in milliseconde per perspectiefsoort, uitgesplitst op woordtype.

Om te achterhalen of zelfvertrouwen een verklarende factor is voor het gevonden EST effect, is nogmaals een Repeated Measures ANOVA uitgevoerd. Dit keer met woordtype (3 levels: complimenten, neutraal en beledigingen) en perspectief (2 levels: zelf- en andergericht) als binnen proefpersoon factoren en de mate van zelfverzekerdheid (2 levels: hoog en laag zelfverzekerd) als tussen proefpersoon factor. Deze toets toonde geen significant verschil op de factor zelfvertrouwen ($F(1,32)=0.76, p=0.39$). Hieruit kan geconcludeerd worden dat zelfvertrouwen geen verklarende factor is voor het gevonden EST effect binnen dit onderzoek.

Wel werd een drieweg interactie gevonden tussen woordtype, zelfvertrouwen en perspectief ($F(2,64)=4.24, p=0.019$). Wanneer er binnen deze interactie naar perspectief gekeken wordt, is er een verschil binnen de hoog zelfverzekerde groep te zien. Binnen het woordtype *beledigingen* is er een verschil van perspectief waarbij de zelfverzekerde participanten sneller reageerden bij het op zichzelf gerichte perspectief dan het op ander gerichte perspectief ($t(33)=2.129, p=0.041$). Zie ook tabel 1 voor dit verschil. Alle andere interacties bleken niet significant (alle p -waarden >0.064).

Samenvattend kan gesteld worden dat er ook binnen dit onderzoek een hoofdeffect van woordtype gevonden is. Dit ligt in lijn met het onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding). Dit hoofdeffect betekent dat wederom de niet-positieve stimuli langzamer verwerkt werden dan de positieve stimuli. Dit emotionele Stroop effect bleek echter niet beïnvloed te worden door het perspectief waarin de stimuli aangeboden werden en ook niet door de mate van zelfverzekerdheid. Daarentegen is er wel een drieweg interactie gevonden tussen het perspectief, woordtype en de mate van zelfverzekerdheid. Deze interactie was te zien binnen de hoog zelfverzekerde mensen in de beledigingen conditie. De hoog zelfverzekerde participant reageerde sneller wanneer de beledigingen op haarzelf betrekking hadden dan wanneer deze op een ander betrekking hadden.

4. Conclusie en Discussie

Dit onderzoek vormt een vervolgstudie op eerder onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding) en om deze reden is er allereerst aandacht voor de EST effecten binnen het vernieuwde design. In het onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding) werd een EST effect gevonden, waarbij de niet-positieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli. Dit is tegen verwachtingen van een klassiek emotioneel effect in, omdat de neutrale stimuli bij een klassiek emotioneel effect in het midden zouden liggen of meegaan met de positieve stimuli. In plaats daarvan gaan de neutrale stimuli binnen het onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding) mee met de negatieve woorden. Dit hoofdeffect van woordtype bleek wederom in dit huidige onderzoek aanwezig. Deze bevindingen tonen aan dat dit emotionele Stroop effect, ongeacht het design (geblokt of gemixt) aanwezig zal zijn. Of de stimulus gericht was op de participant zelf of op iemand anders modereerde dit effect niet. De resultaten van dit onderzoek komen deels overeen met vele eerdere onderzoeken met betrekking tot een Stroop-taak met woorden met een emotionele lading (o.a. Richards et al., 1992; McKenna & Sharma, 1995; Brosschot et al., 1999; Taake et al., 2008). Bij deze onderzoeken werd een Stroop effect gevonden waarbij enkel negatieve woorden langzamer verwerkt werden. In dit huidige onderzoek (en tevens ook het onderzoek van De Mulder et al., in voorbereiding) bleken ook de neutrale woorden mee te gaan met de beledigingen en daarom langzamer verwerkt te worden dan de complimenten. Dit verschil in resultaten kan verklaard worden doordat eerdere onderzoeken gebruik maakten van emotionele, maar niet met sociaal-evaluatieve woorden. Zoals eerder genoemd kan het onduidelijke karakter van de neutrale woorden hier wellicht de oorzaak van zijn. Neutrale woorden binnen een context van sociaal-evaluatieve woorden zorgen voor verwarring en daarmee tot vertraging. Binnen een context met enkel non-evaluatieve woorden is er geen sprake van deze verwarring en worden de neutrale woorden niet ook langzamer verwerkt.

De focus van dit huidige onderzoek lag op het persoonskenmerk zelfvertrouwen, waarbij getracht is de invloed van dit kenmerk op prestaties op een EST te achterhalen. Hierbij werd verwacht dat mensen met laag zelfvertrouwen het EST effect laten zien waarbij niet-positieve stimuli langzamer verwerkt worden dan positieve stimuli. Deze

hypothese kan bevestigd worden. De tweede hypothese bouwde hierop voort en stelde dat mensen met hoog zelfvertrouwen dit EST effect ook zullen laten zien, maar in verzwakte mate. Deze hypothese kan niet bevestigd worden. De hoog zelfverzekerde groep liet ook een EST effect zien, zoals de laag zelfverzekerde groep dat deed. De twee groepen verschilden niet significant van elkaar en het effect bij de hoog zelfverzekerde groep bleek daarom niet verzwakt. Dit is niet in lijn met eerder onderzoek van Rector en Roger (1992) waaruit bleek dat meer zelfvertrouwen een positieve invloed zou hebben op alle condities.

De hoog zelfverzekerde participanten lieten daarentegen wel een interessante drieweg interactie zien binnen het woordtype *beledigingen*. Binnen deze conditie bleek er een verschil van perspectief aanwezig. De stimulus gericht op de participant zelf versnelde de reactie in vergelijking met de stimulus gericht op een ander. Deze interactie toont aan dat de hoog zelfverzekerde mensen zich inderdaad minder aantrokken van de beledigingen die op zichzelf gericht waren, dan beledigingen die op een ander gericht waren. Dit gevonden resultaat duidt op een verminderde aandacht wanneer de stimulus over de participant zelf gaat en is in lijn met de verwachtingen over zelfvertrouwen als verklarende factor. Meer zelfvertrouwen gaat naar verwachting gepaard met weinig interesse voor negatieve persoonlijke commentaren, en dat is terug te zien in deze drieweg interactie.

Ondanks de getroffen maatregelen om validiteitsbedreigingen te mijden zijn er een aantal beperkingen binnen dit onderzoek te noemen. Ten eerste was de groep participanten vrij homogeen. De vrouwelijke studenten studeerden allemaal aan de Universiteit van Utrecht en velen van hen deden de studie Communicatie- en Informatiewetenschap. De groep vrouwen was alvorens het onderzoek bewust gekozen, dus deze interne validiteitsbedreigende factoren zijn niet geheel verrassend. Omdat dit zo'n homogene groep is, kan er niet gegeneraliseerd worden. Daarnaast was de setting waarin het experiment is afgenomen niet geheel ecologisch valide. Complimenten en beledigingen van een scherm aflezen is niet hoe wij dit soort woorden in de praktijk tot ons krijgen. Deze setting kan ervoor hebben gezorgd dat de werkelijke ervaring met de sociaal-evaluatieve woorden niet realistisch genoeg was en daarom de resultaten beïnvloed hebben. Mensen voelden zich mogelijk niet écht beledigd of gecompimenteerd en reageerden daarom niet als hoe zij dit via een automatisch proces zouden doen. Een oplossing hiervoor zou zijn om bijvoorbeeld de participanten aan

elkaar voor te stellen alvorens de start van een EST. Vervolgens zal de naam van de andere participant op het scherm verschijnen in plaats van een random gekozen naam. Dit verhoogt mogelijk het gehalte van realiteit doordat de complimenten en beledigingen nu op 'echte' mensen gericht zijn. Als laatste is de manier waarop de participanten ingedeeld zijn op laag of hoog zelfverzekerd insufficiënt. De RSE vragenlijst is dan wel valide maar heeft enkel tien stellingen waarop de participant kan scoren. Participanten die één punt hoger scoorden dan een ander konden al verschillen in of ze als laag of hoog zelfverzekerd beschouwd werden.

Toekomstig onderzoek zou moeten uitwijzen of het persoonskenmerk zelfvertrouwen grotere invloed kan hebben op de verwerking van beledigingen en complimenten. Bij een vervolgonderzoek zou een grotere en wellicht totaal andere groep benadert kunnen worden om onderzoek rondom emotionele Stroop effecten te verbreden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een jongere groep, van meiden tussen 12 en 18 jaar. Deze groep kent mogelijk veel meer laag zelfverzekerde participanten en kan daardoor verrassend resultaat opleveren. Ook zou de operationalisering van zelfvertrouwen opnieuw bekeken kunnen worden. Zoals bij de beperkingen genoemd, zou de lengte en diepgang van de vragenlijst uitgebreid kunnen worden of de groepen anders ingedeeld. Wanneer enkel de extremen ('erg' laag en 'erg' hoog zelfverzekerd) meegenomen worden in een onderzoek, zijn de verschillen wellicht duidelijker zichtbaar. Om dit idee voor vervolgonderzoek ethisch aanvaardbaar te maken, kan gedacht worden aan betere instructies aan de participant en/of praatsessies na afloop van het experiment. Op die manier kan eventuele schade die de participant zou kunnen oplopen, geminimaliseerd worden. Daarnaast kan zelfvertrouwen, net zoals in het onderzoek van Rector en Roger (1997) gemanipuleerd worden om een groter effect hiervan te verkrijgen. Dit kan gerealiseerd worden door middel van taken alvorens het uitvoeren van een EST. Rector en Roger (1997) gaven de participanten fictieve persoonlijke feedback om de helft van de groep meer zelfvertrouwen te geven. Feedback of ander commentaar geven kan invloed hebben op iemands zelfvertrouwen en kan daarmee een goede manipulator zijn om het niveau van zelfvertrouwen (positief of negatief) te boosten.

Concluderend kan gesteld worden dat deze studie heeft bijgedragen aan het onderzoek naar emotionele Stroop effecten. Het onderzoek van De Mulder et al. (in voorbereiding) is uitgebreid met een hernieuwd design en wederom is er een

hoofdeffect van woordtype gevonden. Neutrale woorden en beledigingen zorgen voor een langzamere reactietijd dan complimenten. Dit duidt erop dat we, zonder dat we hiervan bewust zijn, beïnvloed worden door sociaal-evaluatieve woorden. De negatieve woorden vallen ons op en worden geprioriteerd in het brein. Deze studie heeft ondanks de opvallende drieweg interactie, niet kunnen uitwijzen of zelfverzekerdheid wellicht een grotere rol zou kunnen spelen binnen een EST. De zelfverzekerde mens onder ons blijkt binnen dit onderzoek inderdaad minder te geven om beledigingen die op zichzelf gericht zijn dan op een ander. Of dit effect wellicht groter is dan nu gevonden, zal vervolgonderzoek met hoog en laag zelfverzekerde mensen kunnen uitwijzen.

5. Referenties

- Berkum, J.J.A. van. (2016). Language comprehension and emotion: where are the interfaces, and who cares? Manuscript for M. Miozzo M. Miozzo, G. de Zubiagaray, & N. O. Schiller (Eds.), *Oxford Handbook of Neurolinguistics*. Oxford: OUP.
- Bertels, J., Kolinsky, R., Pietrons, E. & Morais, J. (2011). Long-lasting attentional influence of negative and taboo words in an auditory variant of the emotional Stroop task. *Emotion*. Vol. 11 (1), p.29-37.
- Brosschot, J.F., de Ruiter, C. & Kindt, M. (1999). Processing bias in anxious subjects and repressors, measured by emotional Stroop interference and attentional allocation. *Personality and Individual Differences*. Vol. 26, p.777-793.
- Dalgleish, T. (1995). Performance on the emotional Stroop task in groups of anxious, expert and control subjects: A comparison of computer and card presentation formats. *Cognition and Emotion*. Vol. 9, p. 341-362.
- De Mulder, H.N.M., Struiksmā, M.E. & van Berkum, J.J.A. (in voorbereiding). The power of social-evaluative language: Processing insults, compliments and neutral person descriptors. P. 1-22.
- Gootjes, L., Coppens, L.C., Zwaan, R.A., Franken, I.H.A. & Van Strien, J.W. (2011). Effects of recent word exposure on emotion-word Stroop interference: an ERP study. *International Journal of Psychophysiology*. Vol. 79, p. 356-363.
- Gronau, N., Cohen, A. & Ben-Shakhar, G. (2003). Dissociations of personally significant and task-relevant distractors inside and outside the focus of attention: A combined behavioral and psychophysiological study. *Journal of Experimental Psychology: General*. Vol. 132, p. 512-529.
- MacLeod, C. M. (1991). Half a century of research on the Stroop effect: an integrative review. *Psychological bulletin*. Vol, 109 (2), p.163-203.
- McKenna, F.P. & Sharma, D. (1995). Intrusive cognitions: an investigation of the emotional Stroop task. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*. Vol. 21 (6), p.1595-1607.
- Rector, N.A. & Roger, D. (1997). The Stress Buffering Effects Of Self-Esteem. *Elsevier Science: Personality and Individual Differences*. Vol. 23 (5), p. 799-808.

- Richards, A., French, C.C., Johnson, W. Naparstek, J. & Williams, J. (1992). Effect of mood manipulation and anxiety on performance of an emotional Stroop task. *British Journal of Psychology*. Vol. 83 (4), p.479-491.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Stroop, J.R. (1935). Studies of interference in serial-verbal reaction. *Journal of Experimental Psychology*. Vol. 18, p.643-662.
- Pyszczynski, T., Solomon, S. & Greenberg, J. (2003). *In the wake of 9/11: The psychology of terror*. P. 11-35. Washington, DC: US: American Psychological Association, xiv.
- Taake, I., Jaspers-Fayer, F. & Liotti, M., (2009). Early frontal responses elicited by physical threat words in an emotional Stroop task: modulation by anxiety sensitivity. *Biological Psychology*. Vol. 81 (1), p.48–57.
- Zwaan, R.A., & Rapp, D.N. (2006). Discourse comprehension. In: M.A. Gernsbacher & M.J. Traxler (Eds.). *Handbook of psycholinguistics*. Chapter 18, p. 725-764. San Diego, CA: Elsevier.

6. Bijlagen

6.1 Stimuli voor experiment

Tabel met social-evaluatieve woorden.

Complimenten	Beledigingen	Neutraal
schoonheid	kutwif	deelneemster
lieverd	hoer	persoon
prachtig	slecht	Nederlandse
schitterend	verschrikkelijk	meerderjarig
talent	trut	rechtshandig
doorzetter	leugenaar	studente
inspiratie	teleurstelling	meid
perfect	lelijk	vrouw
indrukwekkend	afschrikwekkend	proefpersoon
briljant	achterlijk	dochter
droombeeld	arrogant	mens
knap	idiot	familielid

6.2 Exit-vragenlijst

De exit-vragenlijst werd als back-up aan de participant voorgelegd. Als er eventuele opvallende resultaten uit de data zouden komen, kunnen die verklaringen wellicht in deze vragenlijst naar voren komen. Op basis van deze vragenlijst is bijvoorbeeld één van de participanten verwijderd uit het onderzoek.

Welkom!

In deze vragenlijst zul je een aantal vragen beantwoorden over het experiment waar je zojuist aan meegedaan hebt.

Er zijn 20 vragen in deze enquête.

1. Wat vond je van het experiment?
2. Wat was de naam van de derde persoon in het experiment?

3. Wat denk je dat er onderzocht is in dit experiment?
4. Had je problemen met het indrukken van de toetsen?
 - *Ja → Kun je uitleggen wat het probleem was?*
 - *Nee*
5. Heb je een bepaalde strategie gebruikt om de kleuren te onthouden?
 - *Ja → Leg uit.*
 - *Nee*
6. Waren de woorden op het scherm goed leesbaar?
 - *Ja*
 - *Nee → Waar lag dit aan?*
7. Hoe vond je het om de beledigende woorden (bijvoorbeeld 'hoer' of 'kutwijf') te lezen?

Heel vervelend 1 2 3 4 5 Heel prettig
8. Hoe vond je het om de complimenterende woorden (bijvoorbeeld 'schoonheid' of 'briljant') te lezen?

Heel vervelend 1 2 3 4 5 Heel prettig
9. Hoe vond je het om de neutrale woorden (zoals 'proefpersoon' of 'studente') te lezen?

Heel vervelend 1 2 3 4 5 Heel prettig
10. Hoe goed kon je je concentreren tijdens het experiment?

Heel vervelend 1 2 3 4 5 Heel prettig
11. Ben je ooit gepest?
 - *Ja → Hoeveel last had je hiervan?*
 - Heel vervelend 1 2 3 4 5 Heel prettig*
 - *Nee*
12. Hoe oud ben je?
13. Wat studeer je?
14. Heb je verder nog op- of aanmerkingen?

6.3 Rosenberg Self-Esteem Scale

De Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE) voor het meten van zelfvertrouwen bevat 10 items die op een 4-punts Likert schaal beantwoord worden. Deze schaal bevat de opties: helemaal niet mee eens, niet mee eens, mee eens en helemaal mee eens.

Item 1: Over het geheel genomen ben ik tevreden met mezelf.

Item 2: Soms denk ik dat ik nergens goed in ben.

Item 3: Ik heb het idee dat ik een aantal goede kwaliteiten heb.

Item 4: Ik kan dingen net zo goed als de meeste andere mensen.

Item 5: Naar mijn gevoel heb ik niet veel om trots op te zijn.

Item 6: Af ten toe voel ik mij absoluut nutteloos.

Item 7: In vergelijking met anderen vind ik mijzelf even waardevol.

Item 8: Ik zou willen dat ik meer respect voor mijzelf kon hebben.

Item 9: Alles bij elkaar genomen heb ik sterk de indruk dat ik een mislukkeling ben.

Item 10: Ik sta positief tegenover mezelf.

6.4 Deelnemersverklaring

De deelnemersverklaring werd alvorens het experiment begon gelezen en ondertekend door de participant. Dit gebeurde in tweevoud waarbij één van de versies voor de participant zelf was en één voor de onderzoeker.

DEELNEMERSVERKLARING experiment

Naam van het onderzoek: Gekleurde zinnen 2

Onder verantwoordelijkheid van: Dr. Marijn Struiksma (m.struiksma@uu.nl)

Plaats en jaar: Universiteit Utrecht, Departement Nederlands, 2016

1. Inleiding

Je hebt je opgegeven voor deelname aan het onderzoek Gekleurde zinnen. Voorop staat dat je deelname vrijwillig is. Dat betekent dus dat je te allen tijde je medewerking aan het onderzoek kunt opzeggen. Er komen in het experiment verschillende typen woorden voor, onder andere beledigingen en complimenten. Uiteraard kun je op elk moment besluiten te stoppen als je het

onprettig vindt om deze woorden te lezen. Lees deze toelichting zorgvuldig door en aarzel niet om vragen te stellen over deze tekst, mocht deze niet duidelijk zijn. De onderzoeker zal eventuele vragen betreffende deze toelichting graag beantwoorden.

2. Doel van het onderzoek

In ons onderzoek willen we bekijken hoe goed mensen kleuren van woorden kunnen benoemen. Dit doen we door middel van een computertaak waarmee we de reactie en de reactietijd meten.

3. Gang van zaken tijdens het onderzoek

3.1 Het experiment (gedetailleerde instructies volgen nog)

Tijdens de taken wordt je reactie gemeten met 4 knoppen. Om dit zo nauwkeurig mogelijk te kunnen doen is het belangrijk dat je je vingers op de juiste knoppen houdt. De onderzoeker zal je straks uitleggen welke knoppen dat zijn. Het is dus de bedoeling dat je rustig blijft zitten terwijl je je zo volledig mogelijk concentreert op de taak. Tussendoor zijn er steeds korte pauzes.

3.2 Afhandeling

Na het experiment zal de onderzoeker je vragen om een aantal korte vragenlijsten in te vullen. Sommige vragenlijsten hebben betrekking op je ervaringen tijdens het experiment zelf; in andere moet je aangeven of bepaalde alledaagse situaties meer of minder betrekking op je hebben. Als de vragenlijsten ingevuld zijn, zullen we je vergoeding afhandelen.

4. Vertrouwelijkheid van de gegevens

Alle onderzoeksgegevens blijven volledig vertrouwelijk. Ze kunnen ter beschikking worden gesteld aan derden, maar alleen in anonieme vorm. Ook in latere publicaties zal de identiteit van de deelnemers niet worden onthuld.

5. Informatie

Voor vragen betreffende dit onderzoek kun je contact opnemen met een van de onderzoekers (email: m.struiksma@uu.nl).

6. Deelnemersverklaring

‘Ik verklaar hierbij op voor mij duidelijke wijze te zijn ingelicht over de aard en methoden van het onderzoek, zoals uiteengezet in de bovenstaande informatie brief. Mijn vragen zijn naar tevredenheid beantwoord.

Ik stem geheel vrijwillig in met deelname aan dit onderzoek. Ik behoud daarbij het recht deze instemming weer in te trekken zonder dat ik daarvoor een reden hoeft te geven en besef dat ik op elk moment mag stoppen met het experiment. Indien mijn onderzoeksresultaten gebruikt zullen worden in wetenschappelijke publicaties, dan wel op een andere manier openbaar

worden gemaakt, zal dit volledig geanonimiseerd gebeuren. Mijn persoonsgegevens zullen niet door derden worden ingezien zonder mijn uitdrukkelijke toestemming.’

Naam:

.....
(handtekening deelnemer)

.....
(handtekening onderzoeker)

Plaats: Utrecht Datum:

1 kopie voor de proefpersoon en 1 kopie voor de proefleider